

Монографія

Інституту геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України.

2019р.

1. **Науки про Землю.** Алексеев И.А., Амантов А.В., Амантова М.Г., Балтыбаев Ш.К., Бабичев А.В., **Бугаенко И.В.**, Воинов А.С., Голубцова Н.С., Жамалетдинов А.А., Зайцев С.В., Золотая Л.А., Иващенко В.И., Исанина Э.В., Колесников В.Е., Короткова Т.Г., Коснырева М.В., Котова И.К., Кулаковский А.Л., Куликов В.А., Ларин А.М., Лехтиля Т., Львов П.А., Минц М.В., Морозов Ю.А., Мыскова Т.А., Нилов М.Ю., Пиманова Н.Н., Полянский О.П., Пушкарев П.Ю., **Рокитянский И.И.**, Ручьев А.М., Рязанцев П.А., Скороходов А.А., Смульская А.И., Соколова Е.Ю., Спиридонов В.А., Сундблад К., Таран Я.В., **Цветкова Т.А.** Черемисина Е.Н., Шаров Н.В., Шевцов А.Н., Щипцов В.В., Южанинова С.И., Яковлев А.Г., Якубович О.В. **Ладожская протерозойская структура.** Под редакцией Н.В.Шарова. Петрозаводск: Карельский научный центр РАН. 2019. - 436 с. ISBN 978-5-9274-000.

У колективній монографії на основі аналізу та узагальнення всієї наявної геолого-геофізичної інформації, накопиченої за минулі п'ятдесят років, даються сучасні уявлення про глибинну будову земної кори Ладожської протерозойської структури. Зіставлення глибини залягання поверхні Мохоровичича, регіонального гравітаційного і магнітного полів дозволило зробити висновок, що основні тектонічні структури регіону - Карельський кратон і Свекофенський ороген - розрізняються за типом їх кореляційного зв'язку. Узагальнення і комплексна інтерпретація накопичених даних по геології, тектоніці, геофізики і мінералогії дозволили виявити нові деталі глибинної будови літосфери, уточнити її склад, можливу геологічну природу і геодинамічні умови її формування. Подальша деталізація отриманих залежностей і залучення додаткових геолого-геофізичних матеріалів можуть слугувати не тільки основою для вирішення теоретичних питань геології, а й допомогти у вирішенні проблем зв'язку між глибинною структурою літосфери, будовою верхніх горизонтів земної кори і їх металогенічного аналізу.

Книга розрахована на широке коло фахівців, що працюють в області вивчення земної кори і верхньої мантії докембрійських щитів, а також на студентів, аспірантів і молодих фахівців, які цікавляться таємницями земних глибин.

2. Геофізика. Електронна монографія. **Козленко М., Козленко Ю.** **Глубинное строение материковой окраины Гвинеи на основании данных сейсмометрии и гравиметрии.** ISBN 978-620-0-43495- /LAP LAMBERT Academic Publishing (2019-10-02)/ 2019. - 137 с.

Проведено комплексне геофізичне дослідження материкової окраїни Гвінеї. Складено серію структурних схем за головними відбиваючими сейсмічними горизонтами. Підбрано тривимірні густинні моделі масштабу 1: 3000000 і 1: 1000000, на підставі яких було зроблено геолого-тектонічні висновки: досліджуваний район є континентальною околицею складної будови - західна його границя відноситься до класичного пасивного типу, а південна - до зсувного (трансформного); геоморфологічна структура Гвінейського крайового плато сформувалася за рахунок обмеження поширення осадків в південному напрямку Гвінейською зоною розломів. Виділено ділянки, які перспективні на пошуки вуглеводнів і алюмінієвої сировини.

3. Геофізика. Електронна монографія. **Кушнір А.Н., Бурахович Т.К.** **Электропроводность сейсмоактивных регионов Украины.** ISBN 978-613-9-45196-8. /LAP LAMBERT Academic Publishing (2019-02-08)/ 2019. - 108 с .

Монографія присвячена пошуку взаємозв'язку між аномаліями електропровідності в земній корі і верхній мантії і вогнищами сейсмічних подій, що сталися в платформних регіонах України. Показано, що регіональні аномалії високої електропровідності в умовах древніх платформ пов'язані з проявами і характером сейсмічної активності. На території платформної частини України виділено регіони, в яких встановлено взаємозв'язок аномальної провідності структур земної кори і верхньої мантії: а) Донбас і східна частина ДДЗ; б) східна околиця Ингулецько-Криворізької шовної зони в районі Криворізько-Кременчуцької зони розломів; в) південно-західна частина

Приазовського мегаблока; г) західна границя Українського щита і його схил. Вогнища землетрусів реалізуються на глибинах вище верхньої кромки і в верхніх частинах аномалій високої електропровідності земної кори. До причин зниженого опору всередині земної кори, які сприяють звільненню накопиченої сейсмічної енергії, можна віднести наявність графіту і флюїдів різного походження.

4. Геологічні науки. Електронна монографія. **Усенко О.В.** **Геодинамический процесс и флюидный режим архея.** Palmarium Academic Publishing 2019. - 121 с. ISBN 978-620-2-38349-3.

У монографії розглянуто геодинамічний процес, в якому сформована архейська граніт-зеленокам'яна область - Середньопридніпровський блок Українського щита. Наведено розріз Верховцевської зеленокам'яної структури і проведена кореляція розрізів всіх структур. Показано, що всі зеленокам'яні структури утворені в єдиному геодинамічному процесі, який включав також формування граніто-гнейсових куполів, складених породами тоналіт-трондьєміт-гранодіоритової формації. Розглянуто умови формування та місце в загальному геодинамічному процесі ультраосновних розплавів, з яких кристалізуються коматіїти. Обґрунтовано припущення, що породи ТТГ-формації утворені внаслідок дворівневої диференціації коматіїтового розплаву. Однак їх частина може бути продуктом кристалізації глибинних мантійних флюїдів, склад яких відповідав гранітному розплаву.

Залізисті пласти типу Алгома (залізисто-кременисто-вулканогенної формації) мають глибинне (мантійне) джерело, а її склад визначається глибиною розміщення шару плавлення (тиском) і присутністю окислених флюїдів, що переносять залізо у вигляді хлоридних комплексів.

Особливості мінерального і хімічного складу всіх порід, що складають граніт-зеленокам'яну область, можна пояснити специфічним складом флюїдів, що надходять з мантійного інтервалу глибин в археї. Вони характеризуються високим окислювальним потенціалом і активністю хлорид-іонів.

Висловлено припущення, що результатом утворення граніт-зеленокам'яної області на поверхні є позбавлення мантийних розплавів від гранітофільних і базальтоїдних компонентів, а також окислених флюїдів. Це передбачає метасоматичні заміщення (розкислення) кори і дозволяє кристалізацію верхньої частини мантиї.

5. Геофізика. Верпаховська О.О., Пилипенко В.М. Зображення глибинної будови геологічного середовища з застосуванням сейсмічної міграції поля рефрагованих хвиль. - Київ: Наукова думка, 2019, 160 с. ISBN 978-966-00-1697-2.

Метод сейсмічної міграції спостереженого хвильового поля має важливе значення для сучасної обробки даних сейсмозвідки. Сформоване за цим методом динамічне зображення глибинного розрізу значно полегшує подальший етап інтерпретації сейсмічних даних, оскільки дає змогу коректно і достатньо детально відобразити геологічну будову глибинного розрізу з усіма наявними в ньому порушеннями і цільовими об'єктами сейсмозвідки. Наведено методику формування глибинного зображення середовища із застосуванням скінчено-різницевої міграції поля рефрагованих хвиль, яку розроблено в Інституті геофізики ім. С.І.Субботіна НАН України у двовимірному і тривимірному варіантах для обробки хвильового поля, зареєстрованого у віддаленій зоні джерела. Огляд наукової літератури показав, що зазначена методика не має аналогів у світовій практиці.

Для фахівців з обробки і інтерпретації даних сейсмозвідки виробничих, наукових і навчальних організацій.

6. Геофізика. Кендзера О.В., Омельченко В.Д., Лисинчук Д.В., Легостаєва О.В., Гринь Д.М., Коломієць К.В., Толкунов А.П., Чулков С.С. Глибинна будова літосфери та сейсмічна небезпека території України. - Київ: Наукова думка, 2010, 202 с. ISBN

Впродовж останніх років Інститутом геофізики НАН України були одержані нові експериментальні дані, обробка та інтерпретація яких

забезпечила побудову глибинних швидкісних моделей земної кори та верхньої мантії вздовж регіональних профілів на території України. Глибинні моделі будови геологічних розрізів були використані для забезпечення сейсмічного захисту житла, промислових споруд, енергетичних об'єктів, з метою збереження стабільного розвитку країни. Запропоновані концепції сейсмічного захисту будинків і споруд, удосконалення прийомів вивчення глибинної будови і динаміки літосфери, а також методики визначення положення і геометрії тектонічно активних зон, визначення їх сейсмічного потенціалу, територіального розподілу сейсмологічної небезпеки, врахування особливостей реакції геологічного середовища під будівельними та експлуатаційними майданчиками об'єктів на території країни.

Представлені нові практичні результати із визначення проектних характеристик сейсмічних впливів, при вивченні сейсмічних умов розташування Чорнобильської, Хмельницької, Рівненської, Южно-Української, Запорізької АЕС, Київської, Канівської і Дністровської ГЕС, учбових атомних реакторів в Києві і Мінську, при проектуванні Одеської і Чигиринської ТЕС, Ташлицької і Новодністровської ГАЕС, НСК «Олімпійський», ГОКІВ, трубопроводів, мостів, газоперекачувальних станцій та десятки жилих будинків в сейсмічних зонах України.

7. Геофізика. Дорофеев В.С., Єгупов К.В., Єгупов В.К. **Методи оцінки сейсмостійкості будівель та споруд.** Одеса: вид-во ОНМУ. 164 с.

У монографії розглянуто питання проектування і експлуатації сейсмостійких будівель і споруд. Аналіз сейсмостійкості будівель та гідротехнічних споруд зведених в сейсмічних районах України показав, що фактичні сейсмічні навантаження на споруди значно перевищують розрахункові навантаження, які були визначені нормативними документами до 2006 року.

Наведено короткий огляд досліджень деформації будівель і споруд при землетрусах, відзначено, що в останні роки був накопичений значний досвід в області розробки теорії сейсмостійкості з урахуванням просторової поведінки

конструкцій. У той же час, проблема хвильової природи сейсмічних впливів вивчалася епізодично, мало робіт присвячено врахуванню кінцевої швидкості поширення сейсмічних хвиль. Для ефективного вирішення цієї проблеми було обґрунтовано можливість і доцільність спрощення моделей споруд шляхом приведення об'ємної задачі до двовимірної. Систематизовано та узагальнено наявні дані по оцінці несучої здатності будівель і споруд в умовах сейсмічних впливів.

Проаналізовано основні підходи до проведення сейсмічного мікрорайонування (СМР); запропоновано практичний підхід до уточнення прогнозованої сейсмічної інтенсивності (бальності) будівельних майданчиків з урахуванням результатів детального сейсмічного районування (ДСР) і сейсмічного мікрорайонування (СМР); розроблена апаратура і методика польових досліджень; розроблено напівемпіричну методику побудови розрахункових акселерограм; встановлено, що нерівномірності поля коливань ґрунту, фільтрація сейсмічних хвиль геологічним середовищем і виникнення резонансних коливань в спорудах при сильних підкоркових землетрусах зони Вранча можуть привести до збільшення сейсмічних навантажень у декілька разів; запропоновано рекомендацію, згідно з якою уточнення сейсмічності майданчиків будівництва повинно виконуватися на основі сейсмічного мікрорайонування.

Розроблено аналітичні і чисельно-аналітичні методи розрахунку для регулярних споруд; удосконалено метод зниження розмірності просторових об'єктів; розроблено алгоритми розрахунку регулярних будівель і причальних споруд на сейсмічні впливи; виконане порівняння результатів розрахунку споруд з використанням різних програмних комплексів показало високу точність запропонованих методів.

Наводяться результати розрахунку для трьох об'єктів і порівняння одержаних результатів з результатами застосування методик, викладених в третьому розділі. Виконано перевірочні розрахунки конструкції причалу судноремонтного пірсу № 2 ТОВ «Іллічівського судноремонтного заводу» з

використанням учбових програмних комплексів SCAD (спектральний метод) PLAXIS (розрахунок на синтезовані акселерограми). Розрахунок укриття машинного залу газової станції Орлівка 2 та 24-х поверхового житлового будинку (житлова будівля № 1 і № 2) за адресою пров. Середньофонтанський, 1-а, Приморський район, м. Одеса, виконувались з використанням ПК ЛПРА-САПР.

8. Геологічні науки. Шеремет Е.М., Дубина А.В., Кривдик С.Г., Козар Н.А., Пигулевский П.И., Николаев И.Ю., Сетая Л.Д., Николаев Ю.И., Баханов А.И. **Новополтавское (Черниговское) карбонатитовое апатит-редкометалльное месторождение Украинского щита.** Харьков: издательство ФЛП Мезина В.В., 2019. - 198 с. ISBN 978-617-77-22-53-2.

У монографії підсумовані результати досліджень головних і другорядних рудних мінералів, асоціацій акцесорних мінералів, геохімії рідкісноземельних елементів Новополтавського карбонатитового апатит-рідкіснометалевого родовища Приазов'я, які наявні на сьогоднішній день. Приводиться зіставлення масиву з подібними родовищами Українського щита й миру, розглядаються технологічні властивості руд, дані результати підрахунку запасів і оцінка техніко-економічних умов його експлуатації. Це дозволило обґрунтувати інвестиційну привабливість родовища й орієнтувати подальші пошуки на виявлення нових рудопроявів подібного типу.

Монографія становить інтерес для геологів, що проводять пошуки рудних родовищ у докембрійських щитах, аспірантів і студентів геологічних факультетів вищих навчальних закладів.

Брошюра

Кендзера О.В., Семенова Ю.В., Вербицький С.Т., Вербицька О.С., Лісовий Ю.В., Спиця Р.О. Методика визначення параметрів сейсмічної небезпеки на будівельних майданчиках для сейсмостійкого проектування і будівництва // Національна академія наук України у 2018 році.- Київ: Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2019. - С. 25.

2018р.

1. Науки про Землю. ОЧЕРКИ ГЕОДИНАМИКИ УКРАИНЫ . Под редакцией: Старостенко В.И., Гинтова О.Б. – Киев: Изд. ВІ ЕН ЕЙ, 2018. – 465 с.

У книзі представлені відомості про глибинну будову і геодинаміку основних геотектонічних регіонів України та суміжних територій - Українського щита, Дніпровсько-Донецької западини, Волино-Подільської та Скіфської плит, Українських Карпат, Добруджі, Кримського півострова, Чорноморської западини. По більшості регіонів матеріали отримані Інститутом геофізики ім. С.І.Субботіна Національної академії наук України в останнє двадцятиріччя. Використано дані глибинного сейсмічного зондування, сейсмотомографії, гравіметрії, магнітометрії і електрометрії, геотермії і тектонофізики. Багато досліджень проводилися за міжнародними проектами, зокрема EUROBRIDGE і DOBRE, за участю вчених Польщі, Угорщини, Румунії, Німеччини, Данії, Швеції, Фінляндії, Шотландії, Франції, Туреччини, Росії. Отримані дані, поряд з результатами геологічних робіт, послужили важливою підставою для геодинамічних, зокрема, плітотектонічних побудов.

2. Геофізика. Бурахович Т.К., Кушнир А.Н. Голованевская шовная зона (глубинная геоэлектрическая модель и полезные ископаемые). Електронна монографія / LAP LAMBERT Academic Publishing (2018-02-16). 2018. – 60 с. ISBN-13: 978-613-7-34577-1; ISBN-10: 6137345777 <https://www.morebooks.de/store/gb/book/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F%D1%88%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B0/isbn/978-613-7-34577-1>

Монографія присвячена побудові тривимірної глибинної моделі Голованівської шовної зони за даними експериментальних електромагнітних досліджень і вивчення зв'язків між електропровідністю та геодинамічним розвитком регіону, його металлогенічним та структурним особливостями.

Виявлено аномалії високої електропровідності з $\rho = 2-250$ Ом·м в земній корі, які збігаються з глибинними зонами розломів, та до глибин 2,5 км представлені субвертикальними структурами, а глибше - в основному субгоризонтальними шарами. Поза шовної зони спостерігається неоднорідна земна кора та верхня мантія. Геологічна будова Голованівської шовної зони та її електропровідність підтверджують колізійну модель формування кори центральної частини Українського щита. Низькоомні аномалії приурочено до протяжних смуг і областей поширення графітизованих порід та зон метасоматозу уздовж протяжних зон розломів. В їх межах знаходяться більшість відомих в регіоні родовищ і рудопроявів рудних корисних копалин.

3. Геофізика. Пігулевський П. Г., Свистун В. К. Геофізичні дослідження процесів підтоплення в промисловому Кривбасі. – Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. – 210 с. ISBN 978-617-7577-56-9

В монографії розглянуті дослідження особливостей сучасного протікання процесів техногенного підтоплення. Наведено оптимальний комплекс геофізичних методів, методика їх проведення, інтерпретація та переінтерпретація всієї наявної геолого-геофізичної інформації, що дозволило сформуванню нового підходу при вивченні сучасного екологічного стану літосфери в південному Кривбасі. Показано, що процеси техногенного підтоплення за останні десятиліття змінили свою сутність, а їх сучасне протікання потребує доопрацювання наявної системи гідротехнічного захисту геологічного та природного середовища.

Монографія представляє інтерес для геофізиків, геологів, гідрологів та екологів, які вивчають вплив гідротехнічних споруд гірнично-рудної промисловості на навколишнє середовище, для аспірантів і студентів геологічних, геолого-географічних факультетів вищих навчальних закладів.

2017р.

1. Геофізика. Korchin V.A. Anomalies of Low Density in the Crystalline Crust of Thermobaric Origin: A New Insight Into Migration and Localization of Hydrocarbons. Chapter 15. – In monograph: **Oil and Gas Exploration: Methods and Application**. Edited by Said Gaci and Olga Hachay. – Washington. John Wiley & Sons, Inc., 2017. American Geophysical Union. P. 237-257 (Заг.кільк.стор. 287). ISBN 978-1-119-22742-7.

Сейсмічними дослідженнями на північно-західному шельфі Чорного моря в кристалічній корі на глибинах від 7 до 20 км виявлені зони низьких швидкостей (ЗНШ). Вперше запропонований термодинамічний механізм їх утворення. На користь цього механізму свідчать активний температурний режим, глибинні геодинамічні процеси регіону. Зони низьких швидкостей, в основному, пов'язані з температурною декомпресією гірських порід, яка не компенсується глибинним тиском. Це область земної кори, де породи мають підвищену тріщинуватість, пористість, знижену щільність, пружні параметри і теплопровідність. Тому породи тут гігроскопічні, здатні більш трансформувати, абсорбувати і локалізувати мігруючі з глибин флюїди, зокрема вуглеводні, які у свою чергу додатково руйнують породи.

В більшості випадків в регіональному плані такі зони приурочені до сучасних або стародавніх шельфів з інтенсивною дегазацією і грязьовими вулканами, до областей з підвищеними геотермальними режимами, активізацією сейсмотектонічних процесів. Оскільки північно-західному шельфу Чорного моря властиві ці характеристики, його можна обґрунтовано віднести до перспективної акваторії на пошуки і розвідку обширних локалізацій вуглеводнів, а зони ущільнення (ЗНШ) мають бути пошуковими критеріями родовищ. Оскільки сприятливі умови для накопичення абіогенного метану існують на глибині 6-16км, це може істотно розширити вуглеводневий потенціал шельфу, враховуючи можливості його буріння у наші дні.

2. Геофізика. Бахмутов, В. Г, Третьяк К.Р., Максимчук, В.Ю., Глотов В.М., Греку Р.Х., Єгорова Т. П., Залізовський А. В., Колосков О. В, Корчагін І.М., Проненко.В.О. Структура і динаміка геофізичних полів у Західній

Антарктиці. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 340 с. Установи, що підготувала(и) видання/. Національний університет «Львівська політехніка», Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України, 2017р. В. Г. Бахмутов, Т. П. Єгорова, І. М. Корчагін – Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України, м.Київ

Розглянуто результати досліджень в Антарктиці у галузі наук про Землю за 20 років від початку діяльності України на льодовому континенті. Комплексний підхід, що об'єднав фахівців з геології, геофізики, геодезії, радіофізики, електромагнетизму та приладобудування, дав змогу з єдиних позицій дослідити проблеми природознавчих наук на унікальній геофізичній обсерваторії, створеної на базі Української антарктичної станції «Академік Вернадський», до складу якої входить низка наукових полігонів: електромагнітний, тектономагнітний, палеомагнітний, геодинамічний, гляціологічний, магнітна обсерваторія «Аргентинські острови». Описано методики, апаратні комплекси, технології, теоретичні моделі, бази даних моніторингових спостережень для дослідження взаємодії різних геосфер за даними про просторово-часову структуру геофізичних полів у діапазоні від секунд (магнітосфера-іоносфера) до мільйонів років (тектоносфера). Запропоновано нові підходи і методи оброблення даних дистанційних зондувань (зокрема супутникових), тектономагнітних та магнітоваріаційних спостережень, моніторингу динаміки Антарктичної тектонічної плити та льодовикового покриву, електромагнітного зондування та інші. Отримано нові фундаментальні результати стосовно динаміки геофізичних полів та взаємодії геосфер в Антарктиці. Побудовано моделі геотектонічної еволюції та глибинної будови літосфери, процесів у геокосмосі, зв'язку атмосферної та космічної погодних систем, довгострокових змін довкілля, наведено дані про ресурсний потенціал регіону.

3. Геофізика. Шуман В.Н. Избранные труды // Ответств. редактор доктор физ.-мат. наук, профессор, академик НАН Украины Старостенко В.І. Институт геофізики им. С.И.Субботина НАН Украины. / — К.Талком, 2017, 608 с., тираж 150 – ISBN978-617-7397-37-2.

До збірки вибраних праць В.М.Шумана увійшли роботи, опубліковані в “Геофізичному журналі” в період з 2010-2016рр.; де відображені основні результати його наукових досліджень в області теорії електромагнітних зондуючих систем та імпедансних вимірювань у методах геоелектромагнетизму. Велику увагу приділено питанням електродинаміки геосередовища. Проаналізовано проблеми генерації, просторової диференціації та особливостей поширення акусто-сейсмо-електромагнітного шуму літосферного походження з урахуванням концепції динамічно нестійкого середовища. Для фахівців в області електромагнітних досліджень Землі.

Відповідальний редактор - доктор фіз.-мат. наук, професор, академік НАН України В.І.Старостенко.

4. Науки про Землю. Гінтов О.Б., Шевчук В.В. Структурованість Українського щита та особливості ранньодокембрійського розломоутворення на прикладі Голованіської шовної зони. – Київ: ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2017. – 162 с. (9.5 друк. арк.). Тираж 70 прим.

Розглянуто сучасні уявлення про тектонічне районування Українського щита, а також базові поняття, теоретичні основи та методи вивчення розломно-блокової будови його ранньодокембрійського фундаменту. Показано, що первинне фрагментування плагіогранітної протоконтинентальної кори УЩ відбулося в пізньому археї. Найпотужніший тектогенез відзначається у зв'язку з палеопротерозойською тектоно-магматичною активізацією і формуванням у зонах розломів визначальної кварц-калішпатової мінеральної асоціації тектонітів. Основна увага в роботі приділяється тектонофізичним, структурно-петрологічним і мікроструктурним методам дослідження зон розломів центральної частини щита на прикладі Голованівського блоку (шовної зони), Тальнівського і Первомайського розломів, що його обмежують.

2016р.

1. **Геофізика.** Boychenko S., Havryliuk R, Movchan Ya, Tarasova O, Sharavara V, Savchenko S. Water supply and water discharge: challenges and concept of responses—context of climate change and exhaustions of water resources // In monography: **Water Supply and Wastewater Removal, Lublin University of Technology**, 2016.—P.3-14. ISBN: 978-83-7947-200-0.

Співробітник Інституту **Бойченко С.Г.** є співавтором цієї монографії.

Протягом довгого часу природні водні ресурси України зазнавали істотного антропогенного навантаження, що призвело до негативних змін навколишнього середовища. Розглядаються приклади впливів на водні ресурси, які пов'язані із тенденціями у зміні клімату.

Для досліджень довгоперіодних регіональних змін клімату в Україні були використані емпіричні дані спостережень, отримані мережею метеорологічних станцій. Напівемпіричні моделі трансформації річних і сезонних курсів кліматичних полів (температури і атмосферних опадів) України під впливом глобального потепління були розроблені.

У році 2015 загальна гідрологічна ситуація в басейнах українських річок і водосховищ була досить небезпечна через самий малий об'єм води протягом всього періоду їх експлуатації. Така ситуація сталася через складні погодні умови (аридизація клімату), що призвела до збільшення водного споживання.

Відповіддю на цей виклик має бути зміна у ставленні до водних ресурсів: максимальна економія, адекватна оцінка, зменшення забруднень і т.п. Новим юридичним інструментом є оновлений Водний Кодекс України адаптований до водного законодавства Європейського Союзу та Протоколу Стратегічної Оцінки Навколишнього середовища.

2. **Геофізика.** Шеремет Е.М., Бурахович Т.К., Николаев И.Ю., Дудик А.М., Дудик К.А., Кушнир А.Н., Ширков Б.И. Сетая Л.Д., Агаркова Н.Г. **Геоелектрические и геохимические исследования при прогнозировании**

углеводородов в Украине. Под ред. академика НАН Украины. А.Н. Пономаренко.- Институт геохимии, минералогии и рудообразования им. Н.П. Семеново НАН Украины. Институт геофизики им. С.И.Субботина НАН Украины К.: ЦП “Компринт”, 2016, 314 с. ISBN – 978-966-929 -111.

Монографія присвячена дослідженням геоелектричними АМТЗ і МТЗ у ДДЗ і південно- східної частини України і використанню атмохімічних і літохімічних методів зйомки на суходолі та в пришельовій частині Чорного моря.

Монографія представляє інтерес для геологів які займаються пошуками углеводнів та студентів геологічних факультетів у вищих учбових закладах.

3. Геофизика. Гордиенко Вадим, Гордиенко Иван, Завгородняя Ольга **Тепловое поле и геознергетические ресурсы Украины.** Saarbrücken: LAP LAMBERT 2016. 107с.

Геотермічна вивченість території України унікальна. Тут створено мережу визначень теплового потоку Землі (ТП) в 13000 свердловинах. Всі значення ТП були виправлені з урахуванням впливу палеоклімату, негоризонтальних перетоків підземних вод, геологічних структур, надвигів, молоді седиментації. Побудовано карти глибинного (виправленого) ТП. За щільністю мережі вона не має аналогів серед карт для порівнянних за площею територій. Розроблено систему інтерпретації, що дозволяє будувати теплові моделі кори і верхньої мантиї з урахуванням стаціонарних і нестаціонарних джерел тепла, проведено їх незалежний контроль. Вивчено розподіл щільності геоенергетичних ресурсів України. Їх сумарна кількість в 25 разів перевершує запаси всіх горючих корисних копалин.

4. Геофизика. Нагорний В.П., Микуляк С.В, Венгрович Д.Б., Скуратівський С.І., Белінський І.В., Денисюк І.І., Куліч В.В., Шеремет Г.П. **Динамічні процеси в геофізичних середовищах: теорія, експеримент, технологі.** – Київ: Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України. Київ.

Видавництво “Інтерсервіс”. 2016. 244 с. Наклад 200 прим. ISBN 978-966-02-8051-9.

Викладені дослідження динамічних процесів у відкритих нерівноважних блоково-ієрархічних геофізичних середовищах. Значна увага приділена розробці теоретичних основ оброблення тріщинуватих, газорідних структурованих середовищ гармонічними, бігармонічними, амплітудно-і фазово-модульованими, з двотональною кутовою модуляцією хвилями.

Наведені результати моделювання хвильових процесів у попередньо-напруженому пружному та пружно-пластичному середовищах. Досліджені особливості хвильових полів у структурованих середовищах, а також можливості діагностування параметрів структури середовища за параметрами нелінійних хвиль, що поширюються в ньому.

Враховуючи симетричні властивості розробленої математичної моделі нерівновжного блокового середовища з розривним характером поля швидкостей та ротаційної динаміки блоків, отримано автомодельні розв’язки, що описують локалізовані, періодичні, мультиперіодичні, квазіперіодичні та хаотичні режими.

Розглянута математична модель елементної динаміки та побудована на її основі нова числова термомеханічна модель блоково-структурованої земної кори із застосуваннями до тектонічних рифтових і пострифтових процесів та нелінійних хвильових процесів в гранульованих середовищах.

Наведені результати експериментальних досліджень в лабораторних умовах імпульсно-хвильових процесів в модельних структурованих середовищах. Досліджено поширення солітоноподібних хвиль.

Представлені розроблені у Відділенні геодинаміки вибуху Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України імпульсно-хвильові технології підвищення продуктивності геотехнологічних свердловин. Викладені відомості про результати випробувань розроблених технологій та їх ефективність.

Для наукових і інженерно-технічних працівників, викладачів та аспірантів, які займаються питаннями застосування імпульсно-хвильових методів інтенсифікації видобутку вуглеводнів.

5. Геофізика. Видобуток енергоносіїв. Вахненко В.О., Вахненко О.О. **Хвильова динаміка структурованих середовищ.** Інститут геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України.Київ, Науково-виробниче підприємство “Видавництво “Наукова думка” НАН України”, 2015. 228с. Наклад 300. ISBN 978-966-00-1496-1.

Монографія присвячена побудові рівнянь і створенню математичних моделей релаксівних середовищ зі структурою для опису нелінійних довгохвильових процесів. Особливу увагу приділено дослідженню нелінійних еволюційних рівнянь, вивченню закономірностей еволюції хвильових полів, розробленню наукових положень регулювання хвильової дії, а також методів діагностики властивостей структурованих середовищ нелінійними хвилями.

Для наукових працівників, аспірантів, студентів.

6. Геофізика. Бахмутов В.Г., Глотов В.М., Греку Р.Х., Єгорова Т.П., Залізовський А.В., Колосков О.В., Корчагін І.М., Максимчук В.Ю., Проненко В.О., Третьак К.Р. **Структура и динамика геофизических полей в западной Антарктике.** Львів. Видавництво Львівська Політехніка.2016. 350 с.

У монографії розглянуто результати досліджень в Антарктиці у галузі наук про Землю за 20 років від початку діяльності України на льодовому континенті. Комплексний підхід, що об’єднав фахівців з геології, геофізики, геодезії, радіофізики, електромагнетизму та приладобудування, дозволив з єдиних позицій дослідити широке коло проблем природознавчих наук на унікальному природному полігоні Української антарктичної станції “Академік Вернадський”. Описано методики, апаратурні комплекси, технології, теоретичні моделі, бази даних моніторингових спостережень для дослідження взаємодії різних геосфер за даними про просторово-часову структуру геофізичних полів у діапазоні від секунд (магнітосфера-іоносфера) до мільйонів

років (тектоносфера). Запропоновано нові підходи і методи обробки даних дистанційних зондувань (у тому числі супутникових), тектономагнітних та магнітоваріаційних спостережень, моніторингу динаміки льодовикового покриву, електромагнітного зондування. Отримано ряд нових фундаментальних результатів про динаміку геофізичних полів та взаємодію геосфер в Антарктиці. Побудовано моделі геодинамічної еволюції та глибинної будови літосфери, процесів у геокосмосі, зв'язку атмосферної та космічної погодних систем, довгострокових змін навколишнього середовища, приведено дані про ресурсний потенціал регіону.

2015р.

1. Геофизика. Тектоника. Старостенко В.И., Русаков О.М., Пашкевич И.К., Кутас Р.И., Орлюк М.И., Куприенко П.Я., Макаренко И.Б., Максимчук П.Я., Козленко Ю.В., Козленко М.В., Легостаева О.В., Лебедь Т.В., Савченко А.С. **Тектоника и углеводородный потенциал кристаллического фундамента Днепровско-Донецкой впадины.** (Под ред. акад. НАН Украины Старостенко В.И., докт. геол.-мин. наук Русакова О.М.). НАН Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина. - Киев: РПЦ Галактика, 2015. – 252с. (усл. печ. л.12,25). Тираж 250 экз., ISBN 978-966-97193-2-4.

У монографії вперше представлено результати комплексного аналізу і узагальнення геолого-геофізичних даних з метою оцінки вуглеводневого потенціалу кристалічного фундаменту Дніпровсько-Донецької западини. Виконана переінтерпретація опорних профілів ГСЗ. Проведено аналіз термодинамічних умов верхньої частини літосфери. Побудовано магнітну і гравітаційну моделі земної кори. Складено схему розломів консолідованої кори і оцінена їх роль як підвідних каналів глибинних вуглеводнів. Рекомендовано перспективні ділянки для пошуків покладів нафти і газу у кристалічному фундаменті.

2. Видобуток енергоносіїв. Нагорний В.П., Денисюк І.І. **Імпульсно-хвильове оброблення нафтогазоносних пластів.** /За редакцією Нагорного В.П., НАН України, Інститут геофізики ім. С.І.Субботіна, - Київ, 2015.

Видавництво «Інтерсервіс», 200 с.(ум. друк.арк. 10.65). Наклад 200 прим. ISBN 978-966-02-7634-5.

Викладені теоретичні основи керування імпульсним навантаженням на продуктивний пласт із застосуванням спектрального підходу. Значна увага приділена розробці теоретичних основ оброблення дисипативних нелінійних дисперсійних геофізичних середовищ гармонічними, бігармонічними, амплітудно- і фазово-модульованими хвилями, низькочастотному та високочастотному накачуванню енергії в середовище.

Проведені дослідження стосовно амплітудно частотних спектрів в процесі хвильового оброблення нафтоносних пластів за наявності пухирцевого режиму течії флюїду.

Проведені результати експериментальних досліджень поведінки порідколекторів нафти і газу під час їх динамічного навантаження.

Представлені розроблені у Відділенні геодинаміки вибуху Інституту геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України імпульсно-хвильові технології підвищення дебіту нафтогазовидобувних свердловин. Викладені відомості про результати випробувань розроблених технологій та їх ефективність.

Для наукових і інженерно-технічних працівників, викладачів та аспірантів, які займаються питаннями застосування імпульсно-хвильових методів інтенсифікації видобутку вуглеводів.

3. Геофизика. Гордиенко В.В., Гордиенко И.В., Завгородняя О.В., Логвинов И.М., Тарасов В.Н. **Донбасс (геофизика, глубинные процессы)**. - Киев: Логос, 2015. - 123 с..

В монографії розглянуто результати вивчення та інтерпретації фізичних полів на території Донбасу та глибинні процеси, що обумовили формування сучасної будови регіону.

Аналізуються сейсмічні, геотермічні (у тому числі - палеогеотермічні), геоелектричні, гравітаційні та магнітні дані, інформація про склад магматичних

порід, рівень літогенетичних змін порід, сучасні рухи поверхні, ізотопія гелію, нафтогазоносність, геоенергетичні ресурси, поклади рудних копалин. Розглянуто схему еволюції тектоносфери Донбасу.

Призначена для геологів та геофізиків, що працюють в галузі регіональних досліджень як в Україні, так і за її межами.

4. Геология. Минералогия. Ааро S., Белашов Б.З., Бойчук М.А., Воробьев М.А., Глазнев В.Н., Горьковец В.Я., Дударев А.Г., Жданова Л.А., Иванов А.А., Иванов Н.М., Климовский А.В., Климовская Е.Е., Корсакова М.А., Korhonen J.V., Литвиненко В.И., Максимович Л.А., Минц М.В., Муравина О.М., Мыскова Т.А., Нилов М.Ю., Осипенко Л.Г., Пашкевич И.К., Полин А.К., Попов Ал.А., Попов Ан.А., Попов М.Г., Раевский А.Б., Раевская М.Б., Рудашевский В.Н., Рудашевский Н.С., Савченко А.С., Свириденко Л.П., Skilbrei J.R., Соколов С.Я., Спиридонов А.М., Старостенко В.И., Цветкова Т.А., Фролов А.А., Шаров Н.В., Шеков В.А., Щипцов В.В. **Костомукшский рудный район (геология, глубинное строение и минерагения)** / Отв.ред. Горьковец В.Я., Шаров Н.В.. Петрозаводск: Карельский научный центр РАН, 2015. 322 с. (усл.печ.л. 37.2). Тираж 400 экз., ISBN 978-5-9274-0668-5.

В колективній монографії на основі аналізу і узагальнення всієї сукупності наявної геолого-геофізичної інформації накопиченої за минулі п'ятдесят років, представлено сучасні погляди про глибинну будову земної кори і верхньої мантії центральної частини Карельського кратону. Узагальнення і комплексна інтерпретація даних з геології, тектоніки, геофізики і мінералогії дозволили виявити нові деталі глибинної будови літосфери, уточнити її склад, ймовірну геологічну природу геодинамічні умови її формування.

Книга розрахована на широке коло геологів і геофізиків, які займаються вивченням глибинної будови древніх платформ, розвідкою нових рудних копалин, а також для студентів-геологів і геофізиків старших курсів.

5. Видобуток енергоносіїв. Геофізика. Вахненко В.О., Вахненко О.О. **Хвильова динаміка структурованих середовищ.** Інститут геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України. Київ, Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2015. 228с. (ум.друк.арк.0). Наклад 300. ISBN 978-966-00-1496-1.

Монографія присвячена побудові рівнянь і створенню математичних моделей релаксівних середовищ зі структурою для опису нелінійних довгохвильових процесів. Особливу увагу приділено дослідженню нелінійних еволюційних рівнянь, вивченню закономірностей еволюції хвильових полів, розробленню наукових положень регулювання хвильової дії, а також методів діагностики властивостей структурованих середовищ нелінійними хвилями.

Для наукових працівників, аспірантів, студентів.

6.Геодинаміка. Геофізика. Третяк К.Р., Максимчук В.Ю., Кутас Р.І., Рокитянський І.І., Гнилко О.М., Кендзера О.В., Пронишин Р.С., Климкович Т.А., Кузнецова В.Г., Марченко Д.О., Смирнова О.М., Серант О.В., Бабак В.І., Вовк А.І., Романюк В.В., Терезин А.В.. /За заг.ред. Третяка К.Р., Максимчука В.Ю., Кутаса Р.І.. **Сучасна геодинаміка та геофізичні поля Карпат і суміжних територій** - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. - 420 с. (ум. друк. арк. 33,9). Наклад 300 прим. ISBN 978-617-607-763-3.

У монографії розглянуто результати дослідження сучасної геодинаміки Карпатського регіону з використанням методів сейсмології, геоелектрики, геотермії, геомагнетизму, гравіметрії. З позицій плитової тектоніки досліджено особливості глибинної будови та процеси становлення покривно-складчастої споруди Східних Карпат. Подано результати вивчення сучасних вертикальних та горизонтальних рухів земної кори за даними ГНСС-мереж Європи. Узагальнено результати багаторічних досліджень вікового ходу геомагнітного поля, теплового потоку, аномалій електропровідності та їх зв'язків із геодинамікою. Наведено нові дані про ізостатичний стан літосфери та сейсмічність регіону. Подано результати тектономагнітного та електромагнітного моніторингу сеймотектонічних процесів на Карпатському

геодинамічному полігоні. Обґрунтовано напрями подальших комплексних досліджень сучасної геодинаміки літосфери.

7. Геофизика. Цветкова Т.А., Бугаенко И.В., Заец Л.Н. **Трехмерная Р-скоростная модель мантии Фенноскандии**. Saarbrucken (Deutschland) LAP LAMBERT Academic Publusing. – 2015. 138 с. ISBN 978-3-659-35040-5.

У даній роботі предсталена модель Тейлорового наближення рішення задач сейсмотомографії 3-мірна Р-швидкісна модель мантиї Феноскандії до глибини 1100 км. Метод не залежить від референтної моделі і дає більш точне наближення нелінійності. 3-d Р-швидкісна модель мантиї Феноскандії представлена у вигляді горизонтальних (з кроком 25 км на глибинах верхньої мантиї) і вертикальних перетинів (з кроком 1 градус). Проведено детальний аналіз швидкісної будови мантиї. Показана блокова будова мантиї, виділені високошвидкісні похилені шари, проаналізовані прояви в мантиї плюмів, що стухають, таких як Біломорський, Варангар і Шеллефтео, виділені області розстікання плюмів.

8. Видобуток енергоносіїв. Vyacheslav V. Vakhnenko O. **Wave Dynamics of the Structured Media with Relaxation**. Saarbrucken (Deutschland) LAP LAMBERT Academic Publusing. - 2015. - 173 p. ISBN 978-3-659-68076-2.

Монографія присвячена дослідженню структурованих середовищ внутрішніми обмінними процесами. Нелінійні властивості цим середовищам притаманні як при динамічних так і при квазістатичних навантажуваннях. Мета книги полягає в описі динамічної поведінки багатокomпонентних середовищ у фізично обґрунтованих моделях. Особливу увагу приділено дослідженню нелінійних еволюційних рівнянь, визначенню закономірностей еволюції хвильових полів, розробленню наукових положень регулювання хвильової дії, а також методів діагностики властивостей структурованих середовищ нелінійними хвилями. Значна увага приділена моделюванню поведінки пісковиків. Важливим результатом є прогнозування ефекту пам'яті про кожену точку. Запропоновані моделі описують відомі експериментальні результати і можуть використовуватися в подальших дослідженнях.

2014р.

1.Петрология. Геохимия. Геофизика. Усенко О.В. Сотрудник Института Усенко О.В. является автором монографии. **Формирование расплавов: геодинамический процесс и физико-химические взаимодействия.** – Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им.С.И.Субботина. – Киев. Издательство «Наукова думка», 2014. – 230с. (усл. печат. стр. 15,0). – Тираж 200 экз. – ISBN 978-966-00-1414-5.

У монографії узагальнено уявлення петрології, геофізики, а також загальної та фізичної хімії про геодинамічні процеси і фізико-хімічні взаємодії, що відбуваються під час диференціації глибинних розплавів. Показано, що хімічний склад породи в першому наближенні визначають фазові реакції за відповідних РТ-умовах. Хімічні реакції та фізико-хімічні взаємодії є обов'язковою складовою процесу диференціації розплаву на покрівлі астеносфери. Теоретичні уявлення є основою для методики визначення глибини розміщення астеносфери за складом магматичних порід. Реконструйовано глибинний процес формування складчастих поясів фанерозою (Криму та Карпат), Дніпровсько-Донецького палеорифту, трапової формації Волино-Подільської плити. Для петрологів, геохіміків і геофізиків.

2. Геология. Геофизика. Николаев И.Ю., Шеремет Е.М., **Бурахович Т.К.**, Кривдик С.Г., Калашник А.А., Николаев Ю.И., Сетая Л.Д., Агаркова Н.Г.

Сотрудник Института Бурахович Т.К. является соавтором монографии. **Ингульский мегаблок Украинского щита (глубинная геоэлектрическая модель и полезные ископаемые).** – Национальная академия наук Украины, Украинский государственный научно-исследовательский и проектно-конструкторский институт горной геологии, геомеханики и маркшейдерского дела НАН Украины. – Донецк. Издательство «Ноулидж» (Донецкое отделение), 2014. – 180 с. (усл. печат. стр. 14,87). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-617-579-884-3.

Монографія присвячена опису розробленої об'ємної геоелектричної моделі для глибини від 0 до 100-120 км Кіровоградського рудного району Інгульського мегаблоку Українського щита та її застосуванню для встановлення зв'язку відомих родовищ корисних копалин з аномаліями електропровідності та прогнозування нових площ, перспективних на їх пошуки.

Монографія представляє інтерес для геологів і геофізиків, які вивчають докембрійські щити, аспірантів і студентів геологічних факультетів вищих навчальних закладів.

3. Будівництво. Ю.Немчинов, К.Бабік, А.Бамбура, В.Богдан, Д.Богдан, Ю.Болотов, В.Гончар, Л.Жарко, Ю.Калюх, А.Кісіль, В.Крітов, А.Крищук, М.Мар'єнков, О.Недзведська, В.Поклонський, Р.Расюк, М.Сорока, В.Тарасюк, О.Фесенко, О.Хавкін, К.Хавкін, Г.Шарапов, В.Шуминський, Я.Червинський, Б.Гудков, І.Золотарьов, В.Кукунаєв, Г.Докторова, Г.Поляков, **О.Кендзера, В.Омельченко, В.Кульчицький, А.Пустовітенко, Б.Пустовітенко, О.Скляр, В.Дорофеев, К.Єгупов, О.Мурашко, С.Петраш, І.Шеховцов, Д.Якушев, Е.Кільвандер, К.Сильченко** та ін.

Співробітники Інституту О.Кендзера, В.Омельченко, А.Пустовітенко, Б.Пустовітенко, О.Скляр є співавторами цього видання.

Державні будівельні норми України. Будівництво у сейсмічних районах України. ДБН В.1.1-12:2014. – Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Видавець Державне підприємство «Укрархбудінформ», 2014. – 110 с. (ум. друк. арк. 55,0).

Ці будівельні норми встановлюють обов'язкові вимоги, яких треба дотримуватися при проектуванні, новому будівництві, реконструкції і експлуатації будівель і споруд різного призначення, що зводяться або розміщені на майданчиках із сейсмічністю 6 балів і вище за шкалою сейсмічної інтенсивності відповідно до ДСТУ Б В.1.1-28:2010, з метою захисту від негативного впливу сейсмічних подій на безпеку людей та збереження матеріальних і культурних цінностей.

При розробленні цих будівельних норм використані окремі напрацювання Робочої групи Міждержавної науково-технічної комісії із стандартизації, технічного нормування та сертифікації у складі: Ф.Оруджева (Азербайджанська Республіка); Е.Хачіяна (Республіка Вірменія); Г.Габричідзе (Грузія); М.Ашимбаєва, І.Іцкова (Республіка Казахстан); А.Золоткова (Республіка Молдова); Я.Айзенберга, В.Бронштейна, Ю.Назарова, В.Смірнова, В.Уломова, Г.Шестоперова (Російська Федерація); Ш.Хакімова (Республіка Узбекистан).

Комплект карт Загального сейсмічного районування ЗСР-2004 – А0, А, В, С розроблений Інститутом геофізики НАН України та Кримською експертною радою з оцінки сейсмічної небезпеки і прогнозу землетрусів і затверджений для впровадження в цих будівельних нормах на спільному засіданні Міжвідомчої комісії із сейсмічного моніторингу та Наукової Ради з проблем геодинаміки і прогнозу землетрусів (Протокол № 1 від 16 лютого 2006 р.).

Відповідно до Закону України «Про будівельні норми» від 05.11.2009 р. № 1704-VI та постанови Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 471 «Про затвердження Програми перегляду державних будівельних норм і правил на період до 2015 року» ці будівельні норми були переглянуті з урахуванням результатів останніх досліджень у галузі сейсмостійкого будівництва, отриманих як фахівцями України, так і вченими європейських країн, країн СНД тощо. Ці будівельні норми відповідають концепції нормативних документів нового покоління, зокрема проектуванню сейсмостійких конструкцій із заданим рівнем забезпечення безпеки.

4. Геология. Геофизика. Пигулевский П.И., Свистун В.К.

Сотрудник Института Пигулевский П.И. является соавтором монографии. **Геолого-геофизическая модель Приазовского мегаблока Украинского щита (анализ, моделирование, результаты).** – Министерство образования и науки Украины, Государственное высшее учебное заведение «Национальный горный Университет». – Донецк. Издательство «Ноулидж» (Донецкое отделение), 2014. – 207 с. (усл. печат. стр. 12,03). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-617-579-986-4.

Монографія присвячується результатам досліджень особливостей глибинної геологічної будови Приазовського мегаблоку Українського щита по створеному послідовному ряду 1D – 2D – 3D геофізичних моделей. Побудований ієрархічний ряд моделей дозволив виконати об'ємне картування як земної кори Приазовського мегаблоку, так і його окремих структур, що містять родовища різних видів корисних копалин.

Монографія представляє інтерес для геофізиків і геологів, які вивчають глибинну будову докембрійських щитів, аспірантів і студентів геологічних факультетів вищих навчальних закладів.

5. Геология. Шеремет Е.М., Козарь Н.А., Стрекозов С.Н., Чашка А.И., Бондаренко В.А., Федоришин Ю.И, *Пигулевский П.И.*

Сотрудник Института Пигулевский П.И. является соавтором монографии. **Поиски алмазов в Приазовском блоке Украинского щита.** – Национальная академия наук Украины, Украинский государственный научно-исследовательский и проектно-конструкторский институт горной геологии, геомеханики и маркшейдерского дела НАН Украины – Донецк. Издательство «Ноулидж» (Донецкое отделение), 2014. – 367 с. (усл. печат. стр. 32,11). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-617-579-493-7.

Монографія присвячена опису пошуків алмазів у Приазовському мегаблоці Українського щита за більш ніж п'ятидесятирічний період, що завершився відкриттям безалмазоносних і слабоалмазоносних трубок і дайок кімберлітів. Розглянуто термобарогеохімічні умови формування кімберлітів на основі високабаричних мінералів супутників алмазів. На основі загальноприйнятих критеріїв прогнозування дана оцінка перспективності Приазов'я на відкриття продуктивних алмазоносних трубок. Генезис кімберлітів розглянуто на основі субдукційної моделі. Монографія представляє інтерес для геологів, які вивчають докембрійські щити, аспірантів і студентів геологічних факультетів вищих навчальних закладів.

6. Горная-геология. Нагорный В.П., Глоба В.М.

Сотрудники Института Нагорный В.П., Глоба В.М. являются авторами монографии. **Подземные хранилища углеводородов.** – Институт геофизики им. С.И. Субботина НАН Украины– Киев. Издательство «Єссе», 2014. – 287 с. (усл. печат. стр. 15,21). – Тираж 200 экз. – ISBN 978-966-02-7196-8.

У монографії показана актуальність і перспективи підземного зберігання природних і зріджених газів, нафти і нафтопродуктів. Відображені етапи розвитку будівництва та експлуатації підземних ємкостей впродовж 100-річного періоду.

Викладені геологічні та гірничотехнічні умови районів будівництва, властивості гірських порід, що визначають їх придатність до розміщення в них підземних сховищ вуглеводнів.

Основна частина монографії присвячена питанням будівництва і експлуатації різних типів підземних сховищ: споруджуваних в пористих структурах, в кам'яній солі методом розмиву, в міцних, непроникних гірських породах шахтним методом, за допомогою камуфлетних вибухів та у вічномерзлих породах. Розглянуті питання безпеки і охорони довкілля. Для широкого круга фахівців і студентів технічних вузів.

7. Гірничо-геологія. Нагорний В.П., Глоба В.М.

Співробітники Інститута Нагорний В.П., Глоба В.М. є авторами монографії. **Гірничо справа. Дорога завдовжки у тисячоліття.** – Інститут геофизики ім. С.І. Субботина. – Київ. Видавничий дом „Академперіодика” НАН України, 2014. – 324 с. (ум. друк. арк. 17,01). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-966-360-259-2.

Викладено питання будови і структури Землі. Описано корисні копалини та їх використання. Наведено відомості про історію і основи гірничої справи, способи проведення гірничих виробок, видобування твердих корисних копалин, технології проведення вибухових робіт: видобуток нафти і газу. Розглянуто питання розвитку гірничої науки і гірничої освіти, охорони навколишнього середовища під час проведення гірничих робіт. Відображено гірницьку

тематику у живописі та мистецтві. Подано огляд основних напрямів розвитку гірничої справи в ХХІ ст.

Для масового читача, насамперед молоді, яка обирає професію гірничого профілю.

2013р.

1. *Геологія; Геофізика.* Под редакцией академика НАН Украины В.И.Старостенко, чл.-кор. НАН Украины О.Б.Гинтова.

Кировоградский рудный район. Глубинное строение. Тектонофизический анализ. Месторождения рудных полезных ископаемых. – /Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им.С.И.Субботина / – Киев. Издательство «Прастыи луды», 2013. – 500с. (усл. печат. стр. 62,5). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-966-97193-1-7.

Розглянуто основні проблеми, пов'язані з особливостями поліметального Кіровоградського рудного району (Український щит) - глибинною будовою, геодинамічними і глибинними фізико-хімічними процесами формування, металогенічною еволюцією, геологічною будовою та умовами локалізації родовищ корисних копалин, а також запропоновані геолого-геофізичні критерії їх пошуків. У результаті побудови тривимірних швидкісної, густинної, магнітної, геоелектричної, геотермічної, сейсмотомаграфічної моделей кори і мантії регіону, тектонофізичних і палеомагнітних досліджень встановлені зв'язки поверхневих структур, родовищ урану, золота, літію, титану, кімберлітових тіл з неоднорідностями літосфери і геодинамічними процесами.

Книга розрахована на широке коло геологів і геофізиків, що займаються вивченням глибинної будови древніх платформ, а також пошуками і розвідкою нових рудних родовищ.

2. *Історія України.* Александрова І.Є., Бар'яхтар В.Г., Боголюбов О.М., Бріцина О.Ю., Бунятян К.П., Вавилова І.Б., Ганіткевич Я.В., Гожик П.Ф., Гончарук В.В., Горбачук М.Л., Горкіна Л.П., Гром'як Р.Т., Гупан Н.М., Даниленко В.М., Данилова В.М., Дупленко Ю.К., Заярін В.М., Ісиченко О.П.,

Капітонова Ю.В., Корнієнко О.М., Костенко О.О., Кульчицький С.В., Кундієв Ю.І., Маноха І.П., Маринич О.М., Митропольський Ю.О., Немкович О.М., Носич О.Й., Перевозчикова О.Л., Пиріг Л.А., Писаренко Г.С., Пістун М.Д., Попович М.В., Руденко Л.Г., Самойленко А.М., Санін Ф.П., Селігей П.О., Сергієнко І.В., Ситник К.М., Скрипник Г.А., Созінов О.О., Старостенко В.І., Трахтенберг І.М., Усенко І.Б., Хорошева С.А., Храмов Ю.О., Чумаченко М.Г., Шевчук Т.М., Шупік О.Б., Яковенко В.М.

Історія Української культури у п'яти томах. Українська культура ХХ - початку ХХІ століть. 5 том. книга 3. Культура та розвиток науки і технологій в Україні. / Національна академія наук України/. – Київ. Видавництво «Наукова думка», 2012. – 943 с. (ум. друк. арк. 77,35). – Наклад 520 прим. – ISBN 978-966-00-0541-5; ISBN 978-966-00-1184-7 (т.5, кн.3).

(Примітка: монографія вишла з друку в 2012 р., в звіті 2012 р. її немає)

Директор Інституту Старостенко В.І. та співробітник Ісиченко О.П. є співавторами цієї книги.

Часовий відрізок, розглядуваний у завершальному томі п'ятитомної «Історії української культури», охоплює період ХХ – початку ХХІ ст. Том виходить у трьох книгах. У книзі третій представлено культурологічний аспект поступу у галузях соціогуманітарних, точних та технічних наук, зроблена спроба з'ясувати загальнокультурне значення національних наукових відкриттів та технічно-цивілізаційних здобутків. Значну частину книги третьої присвячено питанням збереження, відтворення, функціонування й збагачення культурних феноменів та структур. Дослідження драматичних процесів, що відбувалися упродовж ХХ ст. у багатьох культурних сферах та в українській культурі в цілому, а також панорамний огляд стану культури доби незалежності України підсумовують її багатовікову історію, окреслену у книгах попередніх томів, переконливо засвідчують значущість української культури у світовому культурному розвитку.

Для широкого кола шанувальників української культури.

3. *Геологія; Геофізика*. И.М.Варенцов, В.В.Гордиенко, И.В.Гордиенко, О.В.Завгородняя, С.Ковачикова, И.М.Логвинов, В.Н.Тарасов, В.И.Трегубенко.

Склон Воронежского кристаллического массива (геофизика, глубинные процессы). / Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им.С.И.Субботина / – Киев. Издательство «Логос», 2013. – 112с. (усл. печат. стр. 13,5). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-966-171-700-7.

В монографії розглянуто геологічну історію схилу Воронезського масиву, глибинні процеси у земній корі та верхній мантії регіону, результати вивчення та інтерпретації фізичних полів на його території. Аналізуються сейсмічні, геотермічні (у тому числі - палеогеотермічні), геоелектричні, гравітаційні та магнітні дані, інформація про склад та вік магматичних порід, сучасні рухи поверхні, нафтогазоносність, геоенергетичні ресурси. Розглянуто схему еволюції тектоносфери регіону від докембрію до сучасності.

Призначена для геологів та геофізиків, що працюють в галузі регіональних досліджень як в Україні, так і за її межами.

4. *Геофізика. Геодезія*. А.В.Чорний, О.А.Чорна, А.І.Якимчик.

Теорія математичної обробки геодезичних вимірювань / Національна академія наук України, Інститут геофізики ім.С.І.Субботіна / – Київ. Видавництво «Наукова думка», 2013. – 288 с. (ум. друк. арк. 18,5). – Наклад 300 прим. – ISBN 978-966-00-1266-0.

У монографії систематизовано викладення загальної теорії геодезичних вимірювань за заданою точністю обчислень. Наведено основні положення теорії ймовірностей і математичної статистики, що використано як вихідний математичний апарат у теорії похибок вимірів і методу найменших квадратів. Описано технологічні способи і методи обробки результатів вимірювань. Розглянуто застосування теорії регуляризації для задач зрівноваження геодезичних вимірів. Статистичні методи обробки вимірювань подано з позиції сучасних уявлень на основі функціонального аналізу та з урахуванням впливу похибок заокруглень на точність розрахунків.

Для геофізиків й інженерно-технічних працівників, що використовують методи математичної обробки геодезичних вимірювань, студентів вищих навчальних закладів та аспірантів геодезичних і геофізичних спеціальностей.

5. Геология океанов и морей. Е.Ф.Шнюков, В.П.Коболев, А.А. Пасынков

Газовый вулканизм Черного моря. / Национальная академия наук Украины, Государственное научное учреждение «Отделение морской геологии и осадочного рудообразования», Институт геофизики им.С.И.Субботина, Таврический Национальный университет / – Киев. Издательство «Логос», 2013. – 384с. (усл. печат. стр. 31,0). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-966-171-714-4.

У книзі описано прояви газового вулканізму – найкрупніші газові вулкани і газові факели – Азово-Чорноморського басейну та оточуючих регіонів. Вона базується на величезному фактичному матеріалі, одержаному протягом кількох десятиліть морських експедицій на науково-дослідних судах Національної академії наук України та інших відомств. Висновки авторів мають велике наукове значення і широко використовуються в геологічній і природоохоронній практиці.

Розрахована на широке коло спеціалістів.

6. Геология; Геофизика. Е. Шеремет, С.Кривдик, Т.Бурахович.

Критерии поисков руды в областях субдукции Украинского щита. – Германия. Издательство «LAP LAMBERT Academic Publishing», 2013. – 391с. (усл. печат. стр. 24,44). – ISBN 978-3-8383-7600-4.

У монографії розглянуті закономірності локалізації та розвитку зруденіння при різних геодинамічних процесах їх формування в ареалах зон протерозойської субдукції східної частини УЩ (Приазовський мегаблок), центральної частини УЩ (Західно-Інгулецько-Криворізько-Кременчуцька шовна зона, Кіровоградський ороген, Голованівська шовна зона), західної частини УЩ (Немирівсько-Кочерівська шовна зона). Розроблено геолого-геофізичні критерії рудоносності на основі особливостей зміни петрохімічного,

акцесорно-мінералогічного і геохімічного складу протерозойських магматитів поперек простягання областей субдукції, глибинності формування метаморфічних і магматичних асоціацій, які визначено за ізотопно-геохімічними характеристикам, та результатів геоелектричних досліджень із залученням матеріалів сейсмо-, граві- та магніторозвідки. Книга представляє інтерес для вчених, геологів і геофізиків, що займаються пошуками родовищ корисних копалин, аспірантів та студентів вузів геологічних і геофізичних спеціальностей.

7. Геология; Геофизика. П.А.Буртный, В.А.Корчин, Е.Е.Карнаухова

Моделирование вещественного состава глубинных горизонтов земной коры. Новая концепция интерпретации геофизических данных. – Германия. Издательство «LAP LAMBERT Academic Publishing», 2013. – 188с. (усл. печат. стр. 9,4). – ISBN 978-3-659-38626-8.

В монографії детально описана нова концепція інтерпретації геофізичних даних, головним чином матеріалів глибинного сейсмічного зондування. В основу петрофізичного моделювання покладений метод зіставлення комплексу вивчених фізичних характеристик гірських порід при високих тиску і температурах, які моделюють їх розподіли в земній корі конкретної ділянки з матеріалами спостережень сейсмічних, гравітаційних і теплофізичних полів Землі. Унікальна методика моделювання, розроблена в Інституті геофізики НАН України, дозволяє побудувати передбачуваний розподіл порід з глибиною вивчаємої площі до 40 км. Побудови є основою створення геологічних моделей будови відповідних ділянок земної кори з метою пошуку глибинних критеріїв формування локалізацій тих або інших родовищ корисних копалини. Робота – результат узагальнення більше 100 публікацій авторів по вказаній темі. Книга призначена для фахівців в області геології, геофізики і петрофізики, а також буде корисна студентам вузів і аспірантам відповідних спеціальностей.

8. *Геофизика*. В.А.Корчин.

Термодинамика коровых зон низких сейсмических скоростей. Новая научная гипотеза. – Германия. Издательство «LAP LAMBERT Academic Publishing», 2013. – 280с. (усл. печат. стр. 14,0). – ISBN 978-3-659-33213-5.

У книзі представлена нова гіпотеза утворення, існування і зникнення корових зон низьких сейсмічних швидкостей (ЗНШ). Зони виявлені методом ГСЗ у вигляді пружних аномалій земної кори. Для гірських порід експериментально в результаті сучасних досліджень фізичних властивостей речовини Землі при високих термодинамічних параметрах встановлені складні зміни швидкостей пружних хвиль $V_{P,S}=f(P,T)=f(H)$ (виявлені області інверсії швидкостей). Вони формуються в результаті катакластичного ущільнення мінерального середовища – явище дилотансії. Ці області добре співпадають по своїй конфігурації і місцеположенню з пружними аномаліями ГСЗ. Наявність ЗНШ є об'єктивною реальністю і вони можуть бути всюди в земній корі. Зони виявляються тільки, коли температурний градієнт в корі перевершує певний поріг, а тиск не здатний компенсувати термічні порушення в породах. Їх потужність може збільшуватися зі збільшенням інтенсивності теплового потоку або вони зникають зі зниженням тепла в літосфері. Книга призначена фахівцям в області фізики Землі, геофізікам, петрофізікам, корисна студентам вузів і аспірантам відповідних спеціальностей.

9. *Геофизика*. В.А.Корчин, П.А.Буртный, В.П.Коболев.

Термобарическое петрофизическое моделирование в геофизике. / Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им.С.И.Субботина/ – Киев. Издательство «Наукова думка», 2013. – 312с. (усл. печат. стр. 19,5). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-966-00-1360-5.

У монографії розглянуто питання методології і технології побудови термобаричних моделей на основі інтегрованої інтерпретації матеріалів сейсмометрії з урахуванням даних лабораторних термобаричних досліджень петрофізичних параметрів під час прогнозування глибинного розподілу

мінеральної речовини літосфери. Наведено регіональні петрошвидкісні термобаричні моделі окремих структур Українського щита, в яких уточнено природу сейсмічних границь, пояснено особливості сейсмічних аномалій і прогнозовано розподіл мінеральної речовини з глибиною. Досліджені структурні перетворення мінеральних середовищ в інтервалах тиску і температур, які відповідають зонам інверсії швидкостей насамперед пов'язані з розуцільненням міжзернових границь внаслідок інтенсивного переміщення, розвитку і локалізації різних дефектів, а також суттєвого змінення поля напружень на границях зерен породоутворювальних мінералів й окремих блоків породи.

Для фахівців, які вивчають глибинну будову літосфери, а також аспірантів і студентів геологічних факультетів вищих навчальних закладів.

10. *Геофизика; Геоинформатика.* П.А.Миненко, И.Н.Корчагин, Н.А.Якимчук.

Алгоритмы итерационных методов решения обратных задач гравиметрии и магнитометрии. / Криворожский педагогический институт, Государственное высшее учебное заведение «Криворожский национальный университет» / – Кривой Рог. Издательство «Видавничий дім», 2013. – 312с. (усл. печат. стр. 18,20). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-966-177-184-9.

У монографії розглянуті основні теоретичні і методичні питання створення апроксимуючих моделей геологічного середовища і фільтраційних ітераційних методів стійкого рішення лінійних і лінеаризованих варіантів нелінійних зворотних завдань безпосередньо для польових вимірів гравітаційного і магнітного полів.

Для науковців, інженерів, аспірантів і студентів за фахом інформатика і прикладна математика, геофізика і геоінформатика.

11. *Геологія; Геофізика*. Е.М.Шеремет, Е.В.Седова, С.Н.Стрекозов, С.Г.Кривдик, П.И.Пигулевский, И.Ю.Николаев, Б.В.Бородыня, В.В.Груба, Ю.И.Николаев, Л.Д.Сетая, Н.Г.Агаркова, С.М.Федотов.

Петрологія, геофізика і рудоносність рідкометальних гранітів Приазов'я (Український щит). / Український державний науково-дослідницький і проектно-конструкторський інститут горної геології, геомеханіки і маркшейдерського дела (УкрНІМІ) НАН України / – Луганск. Видавництво «Ноулідж», 2013. – 214с. (усл. печат. стр. 17,39). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-617-579-583-5.

Монографія присвячена опису петрології, геофізики і рудоносності протерозойського кам'яноомігильського комплексу гранітів Приазовського мегаблоку Українського щита. У ній приведені геофізичні особливості масивів і гравімагнітні критерії їх виявлення в закритих регіонах. Розглянута генетична модель формування кам'яноомігильського комплексу гранітів Приазов'я і рекомендаційних гранітів Українського щита.

Монографія представляє інтерес для геологів, що вивчають докембрійські щити, аспірантів і студентів геологічних факультетів вищих навчальних закладів.

12. *Будівельна механіка*. Ю.С.Слюсаренко, О.В.Шимановський, О.М.Галінський.

Науково-технічний супровід реконструкції національного спортивного комплексу «Олімпійський» в Києві. – /Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, ДП «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій», ТОВ «Український інститут сталевих конструкцій імені В.М.Шимановського, ДП «Науково-дослідний інститут будівельного виробництва» / – Київ. Видавництво «Сталь», 2013. – 325 с. (ум. друк. арк. 26,4). – Наклад 500 прим. – ISBN 978-617-675-035-1.

У книзі з єдиних методологічних позицій викладено комплексний підхід до організації й проведення робіт із науково-технічного супроводу реконструкції НСК «Олімпійський» та визначено оцінку впливу проведених робіт на будівництво у цілому. Представлено загальну характеристику сучасної нормативної бази України з науково-технічного супроводу будівництва. Наведено загальні дані щодо проектних рішень із реконструкції НСК «Олімпійський». Розкриті питання науково-технічного супроводу робіт із обстеження та проектування реконструкції існуючих конструкцій будівель і споруд як на території НСК «Олімпійський», так і на території, що його оточує, а також нового проектування й будівництва електропідстанції «Олімпійська» і споруд зони гостинності. Викладено результати робіт із науково-технічного супроводу проектування і спорудження висячого покриття над трибунами НСК «Олімпійський». Висвітлені питання науково-технічного супроводу складних технологічних процесів, які входили до складу виконаних при реконструкції НСК «Олімпійський» різних будівельно-монтажних робіт.

Для науковців, інженерів, викладачів, аспірантів, магістрів, бакалаврів і студентів технічних вузів.

13. Горно-геологическая. В.П.Нагорный, В.М Глоба.

Соль Земли / Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им.С.И.Субботина / – Киев. Издательство «Эссе», 2013. – 154с. (усл. печат. стр. 10,87). – Тираж 200 экз. – ISBN 978-966-02-6719-0.

Викладені питання утворення і властивості кухонної та калійної солей, їх значення в житті людей та економічного розвитку суспільства. Розглянута історія утворення солей та способів їх видобутку. Увага приділена родовищам кухонної та калійної солей, світовим запасам та об'ємам виробництва.

Розглянуті методи розробки родовищ і видобутку солей з використанням сучасних машин та механізмів.

Особлива увага приділена соляним масивам, які можуть бути використані для будівництва унікальних підземних сховищ вуглеводнів, захоронення

шкідливих відходів виробництва, розміщення підземних спелеолікарень, санаторіїв, музеїв, картинних та скульптурних галерей.

Книга розрахована на масового читача.

14. *Гірничо-геологічна.* В.П.Нагорний, І.І.Денисюк

Технології інтенсифікації видобутку вуглеводнів. – / Національна академія наук України, Інститут геофізики ім.С.І.Субботіна / – Київ. Видавництво «Ессе», 2013. – 268с. (умов. друк. арк. 14,20). – Наклад 200 прим. – ISBN 978-966-02-6927-9.

Викладені дані про фізико-механічні та фільтраційні характеристики порід-колекторів нафти і газу. Приведено опис сучасного стану імпульсних технологій підвищення дебіту нафтогазовидобувних свердловин.

Основна увага приділена розробленим у Відділенні геодинаміки вибуху Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України широкому колу технологій покращання стану привибійної зони пластів, а саме: вибуховим технологіям і пристроям, комплексним обробкам свердловин, перфорації та обробці фільтрів свердловин. Особлива увага звернута на акустичну обробку свердловин як в межах привибійної зони, так і продуктивного пласта в цілому. Розглянуті також деякі види кислотних обробок, а також ремонтних робіт в свердловинах. Приведені технології інтенсифікації спорудження підземних ємкостей в кам'яних солях методом розмивання, в т. ч. в складних гірничо-геологічних умовах.

Викладені відомості про результати випробувань розроблених технологій та їх ефективність. Показана динаміка дебіту свердловин після проведення робіт з інтенсифікації.

Окреслені деякі перспективні напрямки в розробці високоефективних технологій підвищення продуктивності видобувних свердловин.

Для інженерно-технічних працівників і спеціалістів нафтогазової галузі, які займаються питаннями підвищення нафтогазовидобутку на діючих родовищах.

2012р.

1. *Геология; Геофизика.* Е.М.Шеремет, С.Н.Кулик, С.Г.Кривдик, П.И.Пигулевский, Т.К.Бурахович, В.Н.Загнитко, Б.В.Бородыня, С.Н.Стрекозов, Ю.И.Николаев, И.Ю.Николаев, Л.Д.Сетая, Н.Г.Агаркова, В.А.Анциферов.

Геолого-геофизические критерии рудоносности и металлогения областей субдукции Украинского щита. – /Национальная Академия наук Украины, Украинский Государственный научно-исследовательский и проектно-конструкторский Институт горной геологии, геомеханики и маркшейдерского дела/ – Донецк. Издательство «Ноулидж», 2011. – 285 с. (усл. печат. л. 23,16). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-617-579-317-6.

У монографії розглянуто закономірності локалізації та розвитку зруденіння при різних геодинамічних обстановках їхнього формування в ареалах зон субдукції протерозойської східної частини УЩ (Приазовський мегаблок), центральної частини УЩ (Західно-Інгулецько-Криворізько-Кременчуцька шовна зона, Кіровоградський ороген, Голованіська шовна зона), західної частини УЩ (Немирівсько-Кочеровська шовна зона). Розроблено геолого-геофізичні критерії рудоносності на основі особливостей зміни петрохімічного, акцесорно-мінералогічного і геохімічного складу протерозойських магматитів вхрест простягання областей субдукції, глибинності формування метаморфічних і магматичних асоціацій, визначеної за ізотопно-геохімічними характеристиками, і результатів геоелектричних досліджень із залученням матеріалів сейсмо-, граві - та магніторозвідки.

Книга представляє цікавість для вчених: геологів і геофізиків, що займаються пошуками родовищ корисних копалин; аспірантів і студентів вузів геологічних і геофізичних спеціальностей.

2. *Геофизика.* **В.В.Гордиенко.**

Процессы в тектоносфере Земли (Адвекционно-полиморфная гипотеза). – / Германия. LAP LAMBERT Academic Publishing GmbH&Co.KG, 2012. – 264 с. (усл. печат. л. 16,79) – ISBN 978-3-8473-1006-8.

Створення теорії процесів в надрах Землі - основне завдання сучасної геології. Зараз тут панує гіпотеза тектоніки плит. З точки зору автора вона

енергетично неспроможна, базується на спотворених фактах і не пояснює реальні події геологічної історії. Пропонується гіпотеза, яка описує адвективні переміщення речовини кори і верхньої мантії, що супроводжуються змінами мінерального і фазового складу, відбуваються за рахунок тієї, що змінюється в часі радіогенної теплогенерації порід. Це джерело енергії достатнє для пояснення кількості і характеру усіх активних геологічних явищ від 4,2 млрд. років тому до теперішнього часу на континентах, в океанах і перехідних зонах. Розглянуті процедура формування гіпотези, обґрунтовані методи контролю побудованих моделей геологічних явищ і джерел аномалій фізичних полів, наведені приклади її застосування для різних регіонів. Книга розрахована на геологів і геофізиків, що займаються регіональними проблемами.

3. *Геофизика.* В.В.Гордиенко, И.В.Гордиенко, О.В.Завгородняя, С.Ковачикова, И.М.Логвинов, В.М.Тарасов, О.В.Усенко.

Волыно-Подольская плита (геофизика, глубинные процессы). – /Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина/. – Киев. Издательство «Наукова Думка», 2012.-199 с. (усл. печат. с. 12,5). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-966-00-1131-1.

У монографії розглянуто геологічну історію Волино-Подільської плити, глибинні процеси у земній корі та верхній мантії регіону, результати вивчення та інтерпретації фізичних полів на її території. Проаналізовано сейсмічні, геотермічні (у тому числі палеогеотермічні), геоелектричні, гравітаційні та магнітні дані, інформацію про склад і вік магматичних порід, сучасні рухи поверхні, нафтогазоносність, геоенергетичні ресурси. Запропоновано схему еволюції тектоносфери плити від докембрію до сучасності.

Для геологів і геофізиків, які працюють у галузі регіональних досліджень як в Україні, так і за її межами.

4. *Геология океанов и морей; Геофизика.* Є.Ф.Шнюков, Ю.І.Іноземцев, Т.С.Куковська, О.С.Кузнецов, А.П.Зіборов, В.О.Ємельянов, В.П.Коболєв, К.Є.Шнюкова, М.О.Маслаков, О.О.Паришев, О.М.Рибак, В.А. Кутній, В.Б.Сидоренко, Л.В.Ступіна, А.А.Пасинков, Г.Ю.Княжевський, В.Є.Іванов, Л.П.Чехін, А.А.Любицький, Б.Г.Тисик, М.І.Новик, Ю.В.Артамонов, О.І.Чепиженко, С.А.Шутов, Ю.І.Шаповалов, І.Г.Кирющенко, Д.В.Дерюшкін, С.І.Кондратьєв, О.С.Романов, Н.І.Чумакова, С.В.Свищев, В.В.Губанов, А.О.Джулай, Т.В.Шепель. **Геолого-океанологические исследования континентальной окраины Крыма и прилегающей котловины Черного моря.** – /Национальная Академия наук Украины, Украинский Государственное научное учреждение «Отделение морской геологии и осадочного

рудообформування»/. – Київ. «Андрієвська Л.В.», 2012. – 160 с. (усл. печат. л. 9,3). – Тираж 300 экз. – ISBN 978-966-02-6482-3

Наведено результати геологічних, океанологічних, гідробіохімічних досліджень в 69-му рейсі НДС «Професор Водяницький» в Чорному морі, що виконувалися в рамках цільових комплексних програм наукових досліджень НАН України «Комплексна оцінка стану і прогнозування динаміки морського середовища і ресурсів Азово-Чорноморського басейну» та «Стратегічні мінеральні ресурси», проекту «Фундаментальна океанологія» і «Експедиційні дослідження».

Проаналізовано дані про сучасний стан і прогнози освоєння родовищ глибоководних органічно-мінеральних осадків на дні Чорного моря і використання їх в народному господарстві.

Книга розрахована на спеціалістів, що займаються проблемами вивчення геологічної будови, природного середовища і корисних копалин Азово-Чорноморського басейну.

5. *Геофізика*. Н.Л.Миронцов.

Численне моделювання електрометрії скважин. – /Национальная Академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина/. – Київ. Издательство «Наукова Думка», 2012. – 224 с. (усл. печат. л. 14,25). – Тираж 200 экз. – ISBN 978-966-00-1288-2.

У монографії розглянуто питання методики електрометрії свердловин, які охоплюють історію розвитку електричного та індукційного каротажу, фізичних основ і деяких технічних особливостей каротажу, способів числового моделювання в процесі розв'язання прямих та обернених задач, вплив похибки на ефективність інтерпретації. Показано можливість ефективного розв'язку оберненої двовимірної задачі, яка ґрунтується на факторизації. Наведено деякі конструктивні розв'язки, які забезпечують можливість факторизації оберненої задачі електричного каротажу.

Для спеціалістів у сфері електрометрії свердловин.

6. *Гірничо-геологічна*. В.П.Нагорний, І.І.Денисюк.

Імпульсні методи інтенсифікації видобутку вуглеводнів. – /Институт геофизики им. С.И.Субботина/. – Київ. Друкарня «Ессе», 2012. – 323 с. (умов. друк. арк. 19,45). – Тираж 200 прим. – ISBN 978-966-02-6337-6.

Співробітники відділення геодинаміки вибуху Інституту **В.П.Нагорний, І.І.Денисюк** є авторами цієї монографії.

Викладені дані про фізико-механічні та фільтраційні характеристики порід-колекторів нафти і газу та методи визначення їх в лабораторних та промислових умовах. Розглянуті причини виникнення кольматації порід у привибійних зонах продуктивних пластів. Представлені відомості та проведено аналіз існуючих методів імпульсно-хвильового навантаження на продуктивні пласти з метою підвищення дебіту видобувних свердловин.

Викладені основні відомості про теорію спектрів. Проведені дослідження впливу параметрів імпульсних навантажень на їх спектральні характеристики. Розроблені теоретичні основи керування імпульсним навантаженням в структурованих, нелінійних та газорідних середовищах. Приведені результати досліджень і розробки технологічних елементів проведення робіт з інтенсифікації видобутку вуглеводнів із урахуванням спектральних характеристик імпульсного навантаження.

Приведені опис конструкції імпульсних пристроїв і ефективність застосування їх в промислових умовах.

Для наукових і інженерно-технічних працівників, викладачів та аспірантів, які займаються питаннями застосування імпульсно-хвильових методів інтенсифікації видобутку вуглеводнів.

7. Гірничо-геологічна. В.П.Нагорный, В.М.Глоба.

Сотрудник отделения геодинамики взрыва Института **В.П.Нагорный** является соавтором этой монографии.

Магистральные трубопроводы. – /Институт геофизики им. С.И. Субботина/. – Киев. Издательство СПД «Андрієвська Л.В.», 2012. – 310 с. (усл. печат. л. 16,27) – Тираж 200 экз. – ISBN 978-966-02-6361-1.

Приведена коротка історія та основні етапи розвитку нафтогазотранспортних артерій – магістральних трубопроводів. Описані основні споруди трубопроводів, їх класифікація, категорійність і параметри. Розглянуті технологічні процеси при будівництві лінійної частини трубопроводів: підготовчі, земляні, транспортні, зварювально-монтажні, ізоляційно-укладальні роботи, питання випробування трубопроводів на міцність і герметичність.

Описана технологія будівництва переходів через природні та штучні перешкоди і морських трубопроводів. Викладені питання охорони навколишнього середовища при будівництві трубопроводів.

Окрім лінійної частини магістральних трубопроводів в книзі знайшли відображення зосереджені об'єкти: компресорні та насосноперекачуючі станції, резервуарні парки для збереження нафти і нафтопродуктів, підземні газонафтосховища.

Для широкого кола читачів і, в першу чергу, для молоді, що вибирає майбутню професію.

2011р.

1. Геологія; Геофізика. В.В.Гордиенко, И.В.Гордиенко, О.В.Завгородняя, С.Ковачикова, И.М.Логвинов, В.Н.Тарасов, О.В.Усенко.

Сотрудники Института **В.В.Гордиенко, И.В.Гордиенко, О.В.Завгородняя, И.М.Логвинов, В.Н.Тарасов, О.В.Усенко** являются соавторами этой монографии.

Украинские Карпаты (геофизика, глубинные процессы)/ Национальная Академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И. Субботина. - Киев: Логос, 2011. - 128 с. (усл. печат. с. 14,9). - Тираж 300 экз. - ISBN 978-966-171-350-4.

В монографії розглянуто геологічну історію Українських Карпат, глибинні процеси у земній корі та верхній мантії регіону, результати вивчення та інтерпретації фізичних полів на їх території. Аналізуються сейсмічні, геотермічні (у тому числі - палеогеотермічні), геоелектричні, гравітаційні дані, інформація про склад та вік магматичних порід, сучасні рухи поверхні, нафтогазоносність, геоенергетичні ресурси, утворення рудних родовищ. Розглянуто схему еволюції тектоносфери від докембрію до сучасності.

Призначена для геологів та геофізиків, що працюють в галузі регіональних досліджень як в Україні, так і за її межами.

2. Геофізика. V.A.Danylenko, T.B.Danevych, O.S.Makarenko, S.I.Skurativskyi, V.A.Vladimirov.

Співробітники відділення геодинаміки вибуху Інституту **В.А.Даниленко, Т.Б.Даневич, С.І.Скуратівський** є співавторами цієї монографії разом з О.С.Макаренко (Інститут прикладного системного аналізу МОН та НАН України) та В.А.Владіміровим (Краківська гірнича академія, Польща).

Self-organization in nonlocal non-equilibrium media./S.I. Subbotin Institute of Geophysics, Division of Geodynamics of Explosion, National Academy of Sciences

of Ukraine. - Kyiv: ПП «Рута», 2011. - 333 p. (умов.друк.арк. 41,6). - Тираж 200 экз. - ISBN 978-966-02-6088-7.

Монографія присвячена побудові та дослідженню математичних моделей самоорганізації середовищ з нелокальною взаємодією їх структурних елементів. До задач, які розглядались на основі нових моделей, відносяться: побудова інваріантних розв'язків моделей та їх біфуркаційний аналіз; вивчення закономірностей утворення локалізованих режимів, у тому числі, солітонних розв'язків та режимів із загостренням; побудова асимптотичних розв'язків; числове моделювання фізичних процесів у нелокальних середовищах. Отримані результати сприяють глибшому розумінню законів природи, зокрема проявів її самоорганізаційних властивостей.

3. Геофизика. Л.Я.Ерофеев, В.И.Исаев.

Сотрудники Института **Е.П.Баранова, В.С.Гобаренко, Т.П.Егорова, В.Д.Омельченко** являются соавторами этой монографии.

Геофизические методы при разведке недр./ Министерство образования и науки Российской Федерации, Государственное образовательное учреждение высшего профессионального образования «Национальный исследовательский Томский политехнический университет». – Томск: Издательство Томского политехнического университета, 2011.-267 с. (усл. печат. с. 30,94). - Тираж 100 экз. - ISBN 978-5-98298-841-6.

У монографії приведені наукові праці співробітників, аспірантів, здобувачів і випускників кафедри геофізики Інституту природних ресурсів ТПУ, а також праці учасників Всеросійської науково-практичної конференції «Геофізичні методи при вивченні надр» (20-22 квітня 2011 р., Томськ). Результати досліджень представлені оригінальними методами, які застосовуються для вирішення завдань регіональної геології, рудної і нафтогазової геології, гідрогеологічних та інженерно-геологічних завдань.

Монографія може бути корисна широкому колу фахівців і науковців, що займаються розробкою і застосуванням геофізичних методів розвідки надр

4. Геология; Геофизика. Н.С.Курлов, Е.М.Шеремет, Н.А.Козарь, Д.С.Гурский, М.В.Гейченко, Н.П.Щербак, В.И.Старостенко, А.И.Зарицкий, Р.Я.Белевцев, А.В.Анциферов, Е.Б.Глевасский, **С.Н.Кулик**, Т.К.Бурахович, П.И.Пигулевский, Н.Г.Агаркова, В.А.Анциферов, А.А.Глухов, М.Н.Байсарович, М.А.Бородулин, В.К.Бутырин, А.А.Глаголев, В.М.Екатериненко, В.В.Захаров, В.Н.Ивин, В.И.Казанский, В.И.Калинин, **В.Н.Коваленко-Завойский**,

Г.С.Лебедев, Ю.П.Мечников, И.Ю.Николаев, Г.Т.Продайвода, А.М.Рогов, Я.П.Станько, Л.Д.Сетая, С.Н.Сулова, Н.В.Фоций.

Сотрудники Института **В.И.Старостенко**, **С.Н.Кулик**, **Т.К.Бурахович**, **В.Н.Коваленко-Завойский**, **Г.С.Лебедев** являются соавторами этой монографии.

Криворожская сверхглубокая скважина СГ-8./Министерство охраны окружающей среды Украины, Государственная геологическая служба, Национальная Академия наук Украины, Украинский Государственный научно-исследовательский и проектно-конструкторский Институт горной геологии, геомеханики и маркшейдерского дела. – Донецк: «Ноулидж», 2011.-555 с. (усл. печат. с. 45,09). - Тираж 300 экз. - ISBN 978-617-579-183-7.

Монографія присвячена опису результатів буріння Криворізької надглибокої (5432 м) свердловини НГ-8, що проводилося з кінця 1984 року по початок 1995 року. У ній розглядаються питання вивчення району закладення НГ-8; методологія виконання робіт при проходці надглибокої свердловини; результати буріння (лабораторні фізико-механічні та петрофізичні дослідження керна свердловин, комплексні каротажні і петрофізичні дослідження в свердловині); тут здійснено всебічну характеристику порід, розкритих свердловиною НГ-8, ідентифікацію та кореляцію їх з породами району закладення свердловини: розглядаються метаморфізм і метасоматоз, дано загальну металогенічну оцінку нетрадиційних для Кривбасу корисних копалин. У монографії приводиться також короткий опис бази даних по НГ-8; розглядаються геофізичні моделі.

Для геологів і геофізиків, що вивчають докембрійські щити, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів.

5. Геофизика. В.Н.Шуман, М.Г.Савин.

Сотрудник Института **В.Н.Шуман** является соавтором этой монографии.

Математические модели геоэлектрики./ Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина. – Киев: Наукова Думка, 2011.-239 с. (усл. печат. с. 15,0). - Тираж 300 экз. - ISBN 966-00-1135-9.

У монографії розглянуто актуальні питання теорії і практики сучасної геоелектрики, зокрема розв'язання прямих і обернених задач електродинаміки неоднорідних анізотропних середовищ, геологічного середовища, а також сучасні методи її дослідження. Велику увагу приділено кінематичним характеристикам нестационарних електромагнітних полів контрольованих джерел у геологічному середовищі та обґрунтуванню методів інтегральної

кінематики у дифузійній зоні. Наведено огляд та аналіз магнітотелуричних і магнітоваріаційних функцій відклику, відображено його сучасний стан, у тому числі нові підходи, запропоновані авторами. Як приклад проаналізовано скалярні параметри імпедансного типу в процесі моделювання поверхневих геоелектричних структур на території України.

Для геофізиків, що досліджують геоелектромагнетизм, а також студентів вищих навчальних закладів, які спеціалізуються у зазначеній сфері.

2010р.

1. Геофизика. **Апостолов А.А., Белокопытов В.Н., Богуславский А.С., Бойченко С.Г., Барщевский Н.Е., Букша И.Ф., Видьмаченко А.П., Ворончук М.М., Годенко Г.Е., Гожик П.Ф., Григоренко В.В., Гройсман П.Я., Губанова Е.В., Дворецкая И.Н., Дидух Я.П., Дубин В.Г., Дугин С.С., Еловичева Я.К., Еремеев В.Н., Ефимов В.В., Жолобак Г.М., Климчук А.Б., Коновалов С.К., Коротаев Г.К., Костюченко Ю.В., Лакида П.И., Левчик Е.И., Лемешко Е.М., Линднер Л., Лищенко Л.П., Лобода Н.С., Лычак М.М., Лялько В.И., Маркс Л., Марциняк Б., Мовчан Д.М., Мороженко А.В., Огуз Т., Палиенко В.П., Петренко О.Н., Попов М.А., Разов В.П., Руденко Л.Г., Сахацкий А.И., Серга Э.Н., Сибирцева О.Н., Спица Р.А., Себряй С.В., Утешер Т., Фесенко А.В., Швиденко А.З., Шевченко Л.Н., Шеляг-Сосонко Ю.Р., Шестопалов В.М., Школьный Е.П., Шпортюк З.М., Шульман Г.Е., Яцик А.В., Яцкив Я.С.**

Изменения земных систем в Восточной Европе / Национальная академия наук Украины, Международная программа «Партнерская инициатива в области наук о Земле в изучении Северной Евразии», Международный институт прикладного системного анализа. - Киев: ПП Фолиант, 2010. - 582 с. (усл. печат. стр. 47,45). - Тираж 400 экз. - ISBN 978-966-95419-01.

Ответственный редактор **Лялько В.И.**

Сотрудник Института геофизики им.С.И.Субботина **Бойченко С.Г.** является соавтором этой монографии.

Монографія висвітлює сучасний стан та перспективи досліджень поточних і прогнозних кліматичних змін, змін екосистем та пов'язаних з ними погроз стабільному розвитку суспільства. Основна увага приділена аналізу моделей і інтерпретації результатів спостережень на регіональному, а не на глобальному рівні. Це дозволяє використовувати наведені дані як наукову базу прийняття рішень у сфері державного управління, зокрема управління природними

ресурсами, довгострокового планування аграрної політики, управління ризиками, впровадження стратегій адаптації до глобальних змін і т.і.

Розглянуті окремі складові зміни навколишнього середовища: водного балансу поверхні, кількісних і якісних змін рослинного покриву, особливостей визначення вуглецевого балансу, регіонально адаптованих моделей атмосферних процесів, аналізу надзвичайних ситуацій, застосування новітніх методів спостережень і т.і. Територія досліджень включає зону помірного клімату Європи, що робить запропоновану роботу актуальною як для України, так і для інших країн Східної Європи, що входять в цю зону (Болгарія, Румунія, Угорщина, Молдова, Польща, Білорусь, країни Балтії і європейська частина Росії).

Складність завдань вимагає залучення ресурсу не тільки національних наукових установ, але й організацій інших країн і міжнародних дослідних центрів. Тому до складу авторського колективу й редакційної колегії входять провідні спеціалісти ключових дослідницьких установ України, країн Східної Європи, а також США. Особливої уваги заслуговує можливість залучення до аналізу наведених результатів досвіду міжнародних агентств і наукових співтовариств, зокрема Міжнародного інституту прикладного системного аналізу (IIASA) і Міжнародної наукової програми "Партнерська ініціатива в області наук про Землю по вивченню Північної Євразії" (NEESPI).

Монографія буде корисна для геологів, географів, екологів та інших фахівців, аспірантів і студентів, яких цікавлять питання глобальних і регіональних змін природних умов на Землі.

2. Геофизика. Геология. Булах Е.Г.

ПРЯМЫЕ И ОБРАТНЫЕ ЗАДАЧИ ГРАВИМЕТРИИ И МАГНИТОМЕТРИИ. МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ ГЕОЛОГИЧЕСКОЙ ИНТЕРПРЕТАЦИИ ГРАВИМЕТРИЧЕСКИХ И МАГНИТОМЕТРИЧЕСКИХ ДАННЫХ /Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина. – Киев: НПП Издательство Наукова Думка, 2010.- 463 с. (усл. печат. стр. 29). - Тираж 300 экз. - ISBN 978-966-00-0968-2.

У монографії викладено основні питання теорії і практики розв'язування інтерпретаційних задач потенціальних полів. Розглянуто класичні задачі та

наведено прямі методи і метод підбору для геологічної інтерпретації гравірозвідувальних і магніторозвідувальних польових вимірювань.

Задачі розв'язані в фіксованих модельних класах. Кожна задача ілюструється прикладами.

Для фахівців у галузі геології та геофізики.

3. Инженерная геология. **Нагорный В.П., Глоба В.М.**

Обо всем, что под землей (добывается, сооружается, размещается) / Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина. – Киев: ЕССЕ, 2010.-205 с. (усл. печат. стр. 10,87). - Тираж 250 экз. - ISBN 978-966-02-5541-8.

Викладені питання будови і структури Землі. Описані корисні копалини, що залягають в надрах, способи їх видобутку: відкритий, шахтовий, свердловинний. Окремий розділ присвячений нафті і газу. Розглянуті питання буріння нафтогазових свердловин, видобутку нафти і газу, їх збір та підготовка до транспортування. Велика увага приділена будівництву підземних споруд. Приведені методи і технології спорудження підземних електростанцій, метро, тунелів, підземних газонафтосховищ, трубопроводів та підземних споруд спеціального призначення. Викладені питання використання підземного простору для розміщення лікарень, холодильників, складів, гаражів та інших об'єктів інфраструктури. Завершується книга розділом, присвяченим охороні надр Землі і навколишнього середовища.

Книга розрахована на масового читача і в першу чергу, на молоду аудиторію, яка вибирає професію гірничо-геологічного профілю.

4. Геофизика. **Нагорный В.П., Глоба В.М.**

Сооружение и эксплуатация подземных хранилищ углеводородов в отложениях каменной соли / Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина. – Киев: ЕССЕ, 2010.-176 с. (усл. печат. стр. 9,33). - Тираж 200 экз. - ISBN 978-966-02-5584-5.

Викладені основи спорудження підземних сховищ вуглеводнів у відкладах кам'яної солі методом розмиву. Приведені дані теоретичних та експериментальних досліджень зміни властивостей кам'яної солі та нерозчинних порід при динамічному навантаженні, здійснені з метою прискорення процесу розмиву. Запропоновані технології інтенсифікації спорудження ємностей в кам'яних солях і результати їх впровадження. Приведені технологічні схеми експлуатації підземних сховищ вуглеводнів, споруджених у кам'яних солях.

Для інженерно-технічних працівників, викладачів та аспірантів, які займаються питаннями будівництва підземних сховищ у кам'яних солях.

5. Геофизика. Нагорный В.П., Денисюк И.И.

Спектры и их приложения к задачам взрывного дела / Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина. – Киев: ЕССЕ, 2010.-184 с. (усл. печат. стр. 9,75). - Тираж 200 экз. - ISBN 978-966-02-5675-0.

Викладені основні відомості про теорію спектрів. Проведені дослідження впливу параметрів імпульсних навантажень на їх спектральні характеристики. Розроблені теоретичні основи керування імпульсним навантаженням з використанням теорії спектрів. Приведені результати досліджень і розробки технологічних елементів проведення вибухових робіт з урахуванням спектральних характеристик імпульсного навантаження.

На основі досліджень амплітудно-частотних спектрів розроблені імпульсні технології, що застосовуються для дробіння гірських порід, прогнозування та зменшення сейсмічної дії вибухів, підвищення дебіту видобувних свердловин. Приведені опис конструкції вибухового пристрою і ефективність застосування в промислових умовах.

Для наукових і інженерно-технічних працівників, викладачів та аспірантів, які займаються питаннями використання теорії спектрів в процесі розв'язку різних технічних задач.

6. Геофизика. Нагорный В.П., Глоба В.М.

Горное дело. Дорога длиною в тысячелетия / Национальная академия наук Украины, Институт геофизики им. С.И.Субботина. – Киев: ЕССЕ, 2010.-288 с. (усл. печат. стр. 15,22). - Тираж 200 экз. - ISBN 978-966-02-5755-9.

Викладені питання будови і структури Землі. Описані корисні копалини, що залягають в надрах Землі та їх використання. Приведені короткі відомості про історію і основи гірничої справи, способах проведення гірських виробок, видобування твердих корисних копалин, технології проведення вибухових робіт. Окремий розділ присвячений видобутку нафти і газу. Розглянуті питання становлення і розвитку гірничої науки і гірничої освіти. Питання охорони навколишнього середовища зведені в окремий розділ. Приведені дані про відображення гірничої тематики в культурі, живописі, мистецтві. Книга закінчується оглядом основних напрямів розвитку гірничої справи в ХХІ столітті.

Книга розрахована на масового читача і, в першу чергу, для молоді, яка вибирає професію гірничо-геологічного профілю.

7. Geophysics. **M.Sosson, N.Kaymakci, R.A.Stephenson, F.Bergerat and V.Starostenko.**

Sedimentary Basin Tectonics from the Black Sea and Caucasus to the Arabian Platform / Geological Society Special Publication NO.340 – London: Published by The Geological Society, 2010.-509 p. (ум. друк. стр. 31,8). - ISBN 978-1-86239-308-0.

Широка область Альпійсько-Гімалайського поясу утворилася в результаті серії тектонічних процесів, пов'язаних з появою та зникненням Океану Тетис. Це призвело до утворення найбільшого гірського пояса світу, який простягається від Атлантики до Тихого океану. Басейни пов'язані із цим поясом, містять цінну інформацію, пов'язану із процесами горотворення і місцями скупчення вуглеводнів. Однак, знань про геологічний розвиток цього регіону недостатне. В основному це пов'язано із труднощами й неприступністю досліджень по території та кордонів. Ця спеціальна публікація присвячена питанню Альпійсько-Гімалайського поясу, який простягається від Болгарії до Вірменії й від України до Арабської платформи. Публікація містить 20 різних за напрямками досліджень: структурну геологію/тектоніку, геофізику, геохімію, палеонтологію, петрографію, стратиграфію, моделювання літосфери і т.і. Публікація містить результати роботи Програми МЕВЕ (Розвиток Середньо-Східного басейну) і пов'язаних з нею проектів у районах Чорного моря та Аравійського півострову.

8. Геология. **Шеремет Е.М., Кривдик С.Г., Пигулевский П.И., Кулик С.Н., Бурахович Т.К., Загнитко В.Н., Бородыня Б.Н., Стрекозов С.Н., Николаев И.Ю., Николаев Ю.И., Сетая Л.Д., Алехин В.И.**

Субщелочной докембрийский магматизм и тектоно-геофизические особенности Восточного Приазовья Украинского щита./Национальная академия наук Украины, Украинский государственный научно-исследовательский и проектно-конструкторский институт горной геологии, геомеханики и маркшейдерского дела – Донецк: Издательство Ноулидж, 2010.-289 с. (усл. печат. стр. 16,80). - Тираж 300 экз. - ISBN 978-966-1571-68-5.

Сотрудники Института геофизики им. С.И.Субботина **Кулик С.Н., Бурахович Т.К.** являются соавторами этой монографии.

У монографії розглянуто сублужний магматизм двох етапів докембрійської тектоно-магматичної активізації: I етап (2100-1900 млн р.) - анадольський і хлібодарівський комплекси гранітоїдів; II етап (1800-1600 млн р.) - південнокальчицький, октябрьський, кам'яногогильський комплекси гранітоїдів Східного Приазов'я Українського щита у зв'язку з його тектоно- геофізичними особливостями. Надані геолого-геофізичні моделі Приазов'я і Східного Приазов'я. Виконано геоелектричні дослідження методами МТЗ і АМТЗ вхрест простягання Кальміуської глибинної зони розломів і Грузько- Єланчицької шовної зони II порядку. Розглядаються генетичні моделі формування магматизму. Надається прогнозна оцінка перспективності площ на виявлення рідкіснометально-рідкісноземельних рудопроявів.

Книга представляє цікавість для вчених геологів і геофізиків, аспірантів і студентів вузів геологічних і геофізичних спеціальностей.

9. Геология, Геофизика. Шнюков Е.Ф., Коболев В.П., Кузнецов А.С., Емельянов В.А., Иванников А.В., Зиборов А.П., Куковская Т.С., Радчук В.В., Ващенко В.Н., Иноземцев Ю.И., Шнюкова Е.Е., Пасынков А.А., Парышев А.А., Рыбак Е.Н., Ступина Л.В., Иванов В.Е., Любицкий А.А., Калиновский А.В., Княжевский Г.Е., Новик Н.И., Кадуриин С.В.

Проблемы сапропелей Черного моря./Национальная академия наук Украины, ГНУ Отделение морской геологии и осадочного рудообразования – Киев: ТОВ Карбон-Сервис, 2010.-148 с. (усл. печат. стр. 8,63). - Тираж 300 экз. - ISBN 978-966-02-5749-8.

Наведено результати комплексних геолого-геофізичних досліджень у Чорному морі, виконаних у рамках цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України "Комплексні біоресурсні, гідрофізичні та геолого-геофізичні дослідження морського середовища, перспективних нафтогазових структур та картування розподілу газогідратів в акваторії Чорного та Азовського морів". Роботи проводились на грязьовулканічному полігоні, розташованому в районі каньйону палео- Дніпра, сапропелевому полігоні на південний-захід від Севастополя, Ломоносівському кристалічному масиві, Фороській ділянці континентального схилу Криму, сапропелевому полігоні у районі між траверзами Балаклави й Судака.

Отримані нові матеріали про геологічну будову та петрографічний склад Ломоносівського масиву, магматичних порід на ділянці Фороського виступу.

Уточнено дані про речовинний склад, властивості та особливості залягання органо-мінеральних (сапропелів) осадків Чорного моря.

Книга розрахована на спеціалістів, які займаються проблемами вивчення геологічної будови та корисних копалин Чорноморського басейну.